

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE		Št. dokumenta/koda: UČE NP 20.24
	STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE) V MANJŠIH NAMIZNIH STERILIZATORJIH		Stran od strani: 1/5
			Velja od: 15. 1. 2025
			Uporaba najmanj do: 15. 1. 2030
			Izdaja: 1.verzija

1. Namen in cilji aktivnosti

Sterilizirati manjše in manjšo količino medicinskih pripomočkov in uničiti vegetativne in sporogene oblike mikroorganizmov in doseči sterilnost materiala.

Ključne besede: vrsta sterilizacije, manjši medicinski pripomočki, namizni sterilizator

2. Aktivnost ZBN lahko izvede (skladno s kompetencami)

IZBN		Omejitev, pripombe
Bolničar negovalec	NE	
Tehnik zdravstvene nege	DA	z opravljenim uvajalnim izobraževanjem
Tehnik zdravstvene nege, 38. člen ZZDej-K	DA	z opravljenim uvajalnim izobraževanjem
Diplomirana medicinska sestra/ Diplomiran zdravstvenik	DA	z opravljenim uvajalnim izobraževanjem
Diplomirana babica	NE	
Študent zdravstvene nege	NE	
Študent babiške nege	NE	

Predviden čas za izvedbo aktivnosti	60 - 80 minut

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti	Ena (1)

Skrbnik NP		Sekcija medicinskih sester in zdravstveni tehnikov v sterilizaciji

3. Kratice uporabljene v protokolu

IZBN	Izvajalec zdravstvene / babiške nege		
ZBN	Zdravstvena/babiška nega		
NP	Nacionalni protokol		
ZZDej-K	Zakon o zdravstveni dejavnosti, neuradno prečiščeno besedilo zakona		
B&D	Bowie Dick test		
UZ	Ultrazvok		

4. Potrebni pripomočki

- Manjši namizni sterilizator. - Osebna varovalna oprema: zaščitna obutev, delovna obleka, zaščitna kapa. - Bowie&dick testni paket (b&d). - Demineralizirana voda. - Ovojnina: sterilizacijski papir-krep, papir-folija-vrečke in rokavi, zabojniki.	- Indikatorji – integratorji in/ali emulatorji. - Biološki indikatorji – ampule. - Laboratorijsko pripravljene spore standardnih sevov geobacillus stearothermophilus . - Aplikator nalepk in nalepke. - Šaržna nalepka z imenom izvajalca, številko šarže, datumom sterilizacije in rokom uporabe.

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE) V MANJŠIH NAMIZNIH STERILIZATORJIH	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 20.24
		Stran od strani:	2/5
		Velja od:	15. 1. 2025
		Uporaba najmanj do:	15. 1. 2030
		Izdaja:	1.verzija

Kemični in biološki indikator za pripravo testnega paketa pripomočki za kontrolo parne sterilizacije: zunanji procesni kemični indikatorji (indikatorski trakovi), notranji večparametrski polnitveni kemični indikatorji.	Pripomočki za dokumentiranje.

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE) V MANJŠIH NAMIZNIH STERILIZATORJIH	Št. dokumenta/koda:	UČE NP 20.24
		Stran od strani:	3/5
		Velja od:	15. 1. 2025
		Uporaba najmanj do:	15. 1. 2030
		Izdaja:	1.verzija

5. Potek/izvedba aktivnosti zdravstvene nege

		Opombe
1.	Uporaba osebne varovalne opreme po protokolu: zaščitna obutev, delovna obleka, zaščitna kapa.	Ščitimo sebe in okolico pred prenosom okužbe.
2.	Opravimo zagon in segrevanje sterilizatorja ali vakuum test in Bowie&Dick test.	Odvisno od nastavitve namiznega sterilizatorja.
3.	Izvedemo program Bowie&Dick testa.	Za kontrolo uspešnosti uporabimo B&D testni paket.
4.	Pred prvim zagonom polnitve sterilizatorja z medicinskimi pripomočki v komoro vložimo testni paket s kemičnim in biološkim indikatorjem.	Za zagotavljanje nadzora polnitve, ki dokazuje uspešnost postopka.
5.	Uporabljene medicinske pripomočke, predhodno dekontaminirane, očiščene, dezinficirane zavijemo v primerno ovojnino ali manjši set.	Priporočen je UZ čistilec in termodezinfektor. Če teh ni je, obvezna dekontaminacija, čiščenje in dezinfekcija.
6.	Uporabljene medicinske pripomočke, predhodno dekontaminirane, očiščene, dezinficirane zavijemo v primerno ovojnino ali manjši set.	Polnitveni kemični emulator.
7.	Material za sterilizacijo mora biti opremljen s kemičnim indikatorjem, imenom seta in naročnika, s šaržno nalepko (datum sterilizacije, rok uporabe, številko šarže ter identifikacijo izvajalca).	Če steriliziramo manjši set mora biti opremljen z notranjim (najmanj 4 razreda) in zunanji kemičnim indikatorjem.
8.	Komoro sterilizatorja polnimo do največ 80% prostornine.	Omogočimo ustrezno prehajanje pare do poroznih materialov v sterilizacijskih paketih.
9.	Ovojnina papir-folija mora biti obrnjena tako, da je papir k papirju in folija k foliji.	Omogoča ustrezno prehajanje pare v materiale zavite v ovojnino (papir, folija).
10.	Manjše posodice, patene, ledvičke vedno polagamo pod kotom.	Preprečimo nastanek kondenzata in s tem kontaminacijo sterilnega materiala.
11.	Več manjših setov naložimo navpično in vzporedno drugega z drugim, tako, da je var postavljen pravokotno na dno vložne mreže. Posamezni set (papir-folija) položimo vodoravno, s papirjem obrnjenim proti dnu.	Preprečimo nastanek kondenzata in s tem kontaminacijo sterilnega materiala.
12.	Materialov ne nalagamo drug na drugega.	Omogočimo ustrezno prehajanje pare.
13.	Če je le mogoče, skupaj vedno steriliziramo material s podobnimi lastnostmi.	Omogočimo ustrezno prehajanje pare do poroznih materialov v sterilizacijskih paketih.
14.	Pravilno naložen material v sterilizatorju preverimo, da se ne dotika sten komore in zapremo vrata.	Omogočimo ustrezno prehajanje pare do poroznih materialov v sterilizacijskih paketih.
15.	Izberemo ustrezen program parne sterilizacije.	Preprečimo okvare ali deformacije na steriliziranih medicinskih pripomočkih.

	Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE) V MANJŠIH NAMIZNIH STERILIZATORJIH	Št. dokumenta/koda: UČE NP 20.24
			Stran od strani: 4/5
			Velja od: 15. 1. 2025
			Uporaba najmanj do: 15. 1. 2030
			Izdaja: 1.verzija

16.	Celoten proces in kontrole je potrebno dokumentirati kot zahteva protokol "Sterilizacija s paro."	Vnesene morajo biti vse postavke in v vrstnem redu kot veleva omenjeni protokol.
17.	Enkrat mesečno se poleg ostalih kontrol priporoča uporaba klasičnega biološkega indikatorja v ovojnici (impregniran trak v ovojnici - suhe spore).	Po sterilizaciji pošljemo klasični biološki indikator na analizo v mikrobiološki laboratorij, kjer se spore inkubirajo na gojišče, rezultat dobimo po 7 dneh.
18.	Pri namiznem parnem sterilizatorju brez stalnega dovoda demineralizirane vode je potrebno po končanem dnevu preveriti zalogovnik demineralizirane voda in ga po potrebi dotočiti.	Omogočimo pravilno in varno delovanje parnega sterilizatorja.

6. Opombe, omejitve protokola:

- Pravilno napolnjena komora parnega sterilizatorja omogoča ustrezno prehajanje pare do materialov, ki jih steriliziramo. S tem preprečimo nastanek kondenzata in posledično kontaminacijo steriliziranega materiala.
- Pomembno je spremljanje vseh predpisanih kontrol med in po sterilizaciji. Predpisane vrednosti fizikalnih, kemičnih in bioloških kontrol morajo biti dosežene po navodilu proizvajalca, kar pomeni, da je material, ki je bil steriliziran, steril in varen za uporabo, ne glede na velikost sterilizatorja.

7. Temeljna literatura:

- Commission implementing decision (EU) 2023/1411. (July 2023). *Amending Implementing Decision (EU) 2021/1195 as regards a harmonised standard for sterilization of health care products.* [Commission Implementing Decision \(EU\) 2023/... of 4 July 2023 amending Implementing Decision \(EU\) 2021/1195 as regards a harmonised standard for sterilization of health care products \(europa.eu\)](#)
- ISO 17665:2024. (2024). Sterilization of health care products. *Moist heat — Requirements for the development, validation and routine control of a sterilization process for medical devices.* [ISO 17665:2024 - Sterilization of health care products — Moist heat — Requirements for the development, validation and routine control of a sterilization process for medical devices](#)
- ISO 11138-1:2017 (2017, 2022). Sterilization of health care products — Biological indicators. [ISO 11138-1:2017\(en\), Sterilization of health care products — Biological indicators — Part 1: General requirements](#)
- Piletič, N., Pristavec, T., Kadunc, T., & Pervinšek, S. (2024). Priporočila za delo v sterilizaciji. (Verzija 2.). Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v sterilizaciji.
- Sterilization – Regulatory requirements and supporting standards, (2019, 2023). *Requirements of the EU Medical Devices Regulation.* [Sterilization_Revised.pdf \(medical-device-regulation.eu\)](#).
- Sterilization – Regulatory requirements and supporting standards (2019, 2023). [Sterilization_Revised.pdf \(medical-device-regulation.eu\)](#)
- Zakon o nalezljivih boleznih (*Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21, 178/21 – odl. US in 125/22*). (2009). Doktrina sterilizacije – vrsta in način, priprava inštrumentov in materiala za sterilizacijo, vrsta in način pakiranja ter kontrola vodenja evidenc sterilizacije, kontrola aparatov za sterilizacijo.
- World Health Organization & Pan American Health Organization. (2016). *Decontamination and reprocessing of medical devices for health-care facilities.* [1-118 BenedettaFinal5 \(who.int\)](#)

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije Ob Železnici 30 a, 1000 Ljubljana Tel: 01 544 54 80 e-pošta: tajnistvo@zbornica-zveza.si	NACIONALNI PROTOKOL AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE STERILIZACIJA S PARO (AVTOKLAVIRANJE) V MANJŠIH NAMIZNIH STERILIZATORJIH	Št. dokumenta/koda: UČE NP 20.24
		Stran od strani: 5/5
		Velja od: 15. 1. 2025
		Uporaba najmanj do: 15. 1. 2030
		Izdaja: 1.verzija

8. Podrobnejša in dodatna navodila - povezava z drugimi dokumenti (priloge k NP)

Številka priloge	Naziv dokumenta

9. Pregled zadnjih sprememb v dokumentu

Zap. št.	Sprememba v točki:	OPIS SPREMEMBE

10. Potrditev dokumenta

	organ	Številka sklepa	datum	Odgovorna oseba
I. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Delovna skupina za nacionalne protokole Zbornice- Zveze	29/2024	12. 12. 2024	Klavdija Ursini
II. SKLEP O USTREZNOSTI NP	Upravni odbor Zbornice - Zveza	437/46	14.1. 2025	Monika Ažman

	FUNKCIJA/ ORGAN	IME IN PRIIMEK
PRIPRAVIL:	Strokovnjaki Strokovne sekcije MS in ZT v sterilizaciji	Tina Kadunc, Tanja Pristavec
PREGLEDALI:	Strokovne službe Zbornice – Zveze / PVK	Draga Štromajer
ODOBRIL:	Predsednica Zbornice – Zveze	Monika Ažman
SKRBNIK DOKUMENTA:	Predsednik/ca Strokovna sekcija MS in ZT v sterilizaciji	Tanja Pristavec